

RAHVUSVAHELINE KÜNOLOOGILINE FÖDERATSIOON (FCI) (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B – 6530 Thuin (Belgia), tel : +32.71.59.12.38, faks: +32.71.59.22.29,
<http://www.fci.be>

FCI RAHVUSVAHELISED TÕUARETUSREELGID

▪

Sisukord

PREAMBUL.....	3
EMASE KOERA TRANSPORT JA HOOLDUS.....	4
VASTUTUS.....	4
EMASE KOERA SURM.....	4
ARETUSISASE VALIK.....	5
JUHUSLIK PAARITUS.....	5
PAARITUSTEENUSE KINNITUS.....	5
PAARITUSTASU MAKSMINE.....	6
KUI EMANE EI JÄÄ TIINEKS.....	6
KUNSTLIK VILJASTAMINE.....	7
ARETUSÕIGUSE ÜLEANDMINE, RENDIKOKKULEPPED.....	7
PÕHITÕED.....	7
PESAKONNA REGISTREERIMINE TÕURAAMATUSSE.....	8
LIIKMESRIIKIDE TÕUARETUSREEGLID.....	8
KOKKUVÕTE.....	9

PREAMBUL:

1. Rahvusvahelise Künoloogilise Föderatsiooni (FCI) rahvusvahelised tõuaretusreeglid on kohustuslikud kõigile FCI liikmesriikidele ja lepingulistele partneritele.

- Need FCI aretuseeskirjad kehtivad otseselt kõigile FCI liikmesriikidele ja nende lepingulistele partneritele. See tähendab, et tõuaretuseks võib kasutada ainult puhtatõulisi koeri, kellel on tubli stabiilne iseloom, kes on terved nii funktsionaalses kui ka pärilikkuse mõistes ning on registreeritud FCI poolt tunnustatud tõuraamatus või selle lisaregistris. Lisaks peavad koerad vastama kõnealuse FCI liikmesriigi või lepingulise partneri poolt kehtestatud erinõuetele.
- Pärilikkuse mõistes loetakse terveteks ainult neid koeri, kes kannavad edasi oma tõustandardile tüüpilisi omadusi, tõule iseloomulikku tüüpi ja tõule loomuomast iseloomu ja kellel ei ole olulisi pärilikke defekte, mis võiksid kahjustada järglaste funktsionaalset tervist.
FCI liikmed ja lepingulised partnerid peavad selles suhtes takistama igasuguseid liialdusi tõujoontes, mis võiksid kahjustada koera tervist.
- Tõuaretuseks ei või kasutada koeri, kellel on tõsiseid vigu, nagu näiteks tasakaalutu iseloom, kaasasündinud kurtus või pimedus, jänesemokk, hundikurk, märkimisväärsed hambumisvead või lõualuuanomaaliad, PRA (progresseeruv võrkkesta atroofia), langetõbi, krüptorhism (munandite laskumishäire), monorhism (ühe munandi puudumine), albinism (pigmenditus), ebaõige karvkatte värvus või kellel on diagnoositud raske puusaliigese düsplaasia.
- Mis puudutab selliseid hiljem ilmnedav võivaid pärilikke defekte, nagu näiteks puusaliigese düsplaasia või progresseeruv võrkkesta anomaalia, siis nende puhul on FCI liikmesriigid ja nende lepingulised partnerid kohustatud haigete loomade üle arvet pidama, nende haiguste vastu süstemaatiliselt võitlema, saavutatud arenguid üles tähendama ja FCI-le viimase nõudmisel aru andma. Kui koeral tehakse DNA test, peab veterinaar, kes proovi võtab, kontrollima koera eraldusmärki (kiip või tätoveering), nagu ikka igasuguse tervise protokollide puhul ja laboratooriumi väljastatud proovi tulemuse sertifikaadil peab olema märgitud koera identifitseering.
- FCI-d, tema liikmesriike ja lepingulisi partnereid toetab Teaduskomisjon, mis hindab pärilikke defekte ning nõustab ja abistab nende vastu võitlemisel. Kui Teaduskomisjon võtab vastu mingi abinõude loendi, siis tuleb see vastu võtta ka FCI Peakomitees ja on siduv kõigile.
- Pädevus ja vastutus aretust puudutavates küsimustes lasuvad FCI liikmes- ja partnerriikidel ning see tähendab aretusalasete juhtnõõride andmist, nõustamist ja järelvalvet koos tõuraamatu pidamisega.
- FCI liikmes- ja partnerriigid on kohustatud kooskõlas FCI aretusreeglitega koostama omaenda aretusreeglid, milles on sätestatud aretuse eesmärgid. Need reeglid peavad asjakohaselt ja põhjendatult arvestama vastavate tõugude tööomadusi.

Koertega kaubitsejaid ja kutsikafarmereid peetakse inimesteks, kes keskenduvad koerte ostmisele ja müügile rahalise kasu saavutamise eesmärgil, ega hoolitse piisavalt koerte heaolu eest. Koertega kaubitsejatel ja kutsikafarmeritel ei ole lubatud tegeleda tõuaretusega FCI liikme või lepingulise partneri egiidi all.

2. Emaste ja isaste koerte omanike vastastikused õigused ja kohustused on põhimõtteliselt kindlaks määratud riigi seadusandlusega, riiklike kennelorganisatsioonide, nende tõuaretusorganisatsioonide ja ühingute poolt sätestatud reeglitega ning eraviisiliste kokkulepetega. Kui selliseid eeskirju, reegleid ja kokkuleppeid ei ole, tuleb lähtuda FCI rahvusvahelistest aretuseeskirjadest.
 - Isaste koerte aretajatel ja omanikel soovitatakse tungivalt sõlmida enne paaritamist kirjalik leping, kus on selgesõnalisel üles tähendatud kummagi osapoole rahalised kohustused.
 - Koera omanik on see isik, kes on looma seaduslikult omandanud, kelle omandusse koer kuulub ja kes võib oma omandiõigust tõestada kehtiva ametliku registreerimis- ja tõutunnistusega.
 - Aretusisase vahendaja on kas isase koera omanik või isik, kellele omanik on andnud õiguse oma isase koera paaritamiseks.

EMASE KOERA TRANSPORDI- JA HOOLDUSKULUD

3. On soovitatav, et emase koera viib isase juurde ja sealt minema koera omanik, või isik, keda ta usaldab. Kui emane jääb mitmeks päevaks isase koera vahendaja juurde, siis katab emase koera omanik emase koera söötmise, majutamise ja transpordiga seotud kulud ning vajadusel ka veterinaari teenuse maksumuse, samuti hüvitab mistahes kahjud, mida emane koer tekitab isase koera vahendaja kodus või kennelis.

VASTUTUS

4. Vastavalt erinevate riikide seadustele vastutab inimene, kes looma hoiule võtab ja tema eest hoolitseb, seaduse ees kõigi kahjude eest, mis on tekitatud sel ajavahemikul kolmandatele isikutele. Isase koera omanik/vahendaja peab seda arvestama, kui taotleb isikliku vastutuse kindlustuskatet.

EMASE KOERA SURM

5. Kui emane koer peaks sellel ajal surema, kui ta on isase koera vahendaja hoole all, on vahendaja kohustus lasta veterinaaril surma põhjus kindlaks teha ja selle kohta tõend anda. Ta peab informeerima emase koera omanikku koera surmast ja selle põhjustest nii ruttu kui võimalik.
Kui emase koera omanik peaks soovima surnud koera näha, ei tohi isase koera vahendaja talle seda keelata.

Kui surma põhjuseks peaks olema isase koera vahendaja hooletus, peab viimane kompenseerima emase omanikule koera kaotuse.

Kui aga selgub, et isase koera vahendaja ei olnud emase koera surmas mitte mingil viisil süüdi, peab emase koera omanik hüvitama isase koera vahendajale kõik surmaga seotud kulutused.

ARETUSISASE VALIK

6. Isase koera vahendaja tohib paaritada emast koera ainult koeraga, kelle kohta on sõlmitud leping. Kui see isane ei saa paaritamisega hakkama, ei tohi teda ilma emase koera omaniku eelneva nõusolekuta teise koeraga asendada.

JUHUSLIK PAARITAMINE

7. Juhul, kui emane koer paaritus ette plaanimatult mõne teise koeraga kui sellega, kelle osas oli kokku lepitud, peab isase koera vahendaja, kelle juures emane hoiul on, sellest emase koera omanikku teavitama ja hüvitama kõik kulud, mis on seotud juhusliku paaritusega.
Juhusliku paarituse korral on keelatud teostada varem kokku lepitud isasega teistkordset paaritust.
Sellistel juhtudel ei ole isase koera omanikul õigust nõuda mingit paaritustasu.

PAARITUSTEENUSE KINNITUS

8. Isase koera vahendaja peab märkima paarituslepingusse kirjalikult, et paaritus toimus kokkulepitud isasega. Ta kinnitab oma allkirjaga, et oli paarituse tunnistajaks.
Kui organisatsioon, kes peab tõuraamatut, kuhu pesakond registreeritakse, nõuab mingeid lisadokumente, siis on emase koera omaniku ülesanne need muretseda, täita korrektselt ja võtta isase vahendajalt neile allkiri.

Paaritusleping peab sisaldama järgmist teavet:

- a) isase koera nime ja tõuraamatu registrinumbrit
- b) emase koera nime ja tõuraamatu registrinumbrit
- c) Isase koera omaniku / vahendaja nime ja aadressi
- d) Emase koera paaritamisaegse omaniku nime ja aadressi, võimalusel koera ostmise kuupäeva.
- e) Paaritamise aega ja kohta
- f) Isase koera vahendaja ja emase koera omaniku allkirja
- g) Kui organisatsioon, kes peab tõuraamatut, kuhu tulevane pesakond registreeritakse, nõuab isase koera tõutunnistuse koopiat või väljavõtet, siis on isase koera vahendaja kohustatud andma need dokumendid emase koera omanikule tasuta.

PAARITUSTASU MAKSMINE

9. Isase koera omanik võib keelduda paarituslepingule alla kirjutamast, kuni kokkulepitud paaritustasu on makstud. Ta ei tohi siiski hoida emast koera pandina.
10. Kui kokkulepitud isane ei paarita mingil põhjusel või kui emane ei lase teda endale millegipärast ligi, on isase koera omanikul õigus tasule vastavalt artiklile 2. Ta ei tohi aga nõuda paaritustasu.
11. Lisaks kokkulepitud paaritustasule ei ole isase koera omanikul mingeid õigusi pesakonnale. Tal ei ole õigust saada pesakonnast ühtegi kutsikat. Kui aga on olemas vastastikune kokkulepe, et paaritustasuks on kutsikas, peab see olema kirjalikult enne paaritust kokku lepitud. Kirjalikus kokkuleppes peavad olema järgmised alljärgnevad punktid:
 - a. kuupäev, millal isase koera omanik võib kutsikat valima tulla,
 - b. kuupäev, millal isase koera omanik võib välja valitud kutsikale järele tulla,
 - c. kuupäev, enne mida isase omanik on kohustatud kutsika välja valima (pärast seda kuupäeva kaotab ta õiguse kutsika valikule),
 - d. kuupäev, enne mida isase omanik on kohustatud kutsikale järele tulema (pärast seda kuupäeva kaotab ta õiguse kutsika äraviimisele),
 - e. kokkulepe transpordikulude katmise suhtes,
 - f. erikokkulepped juhtumiteks, kui ei sünni elusaid kutsikaid, sünnib vaid üks kutsikas või kui valitud kutsikas sureb enne seda, kui isase koera omanik ta endale saab.

KUI EMANE EI JÄÄ TIINEKS

12. Pärast normaalset paaritust on isane koer oma kohuse täitnud ja seega on isase omanikul õigus kokkulepitud paaritustasule. See ei pruugi aga tähendada, et emane koer jääb tiineks. Kui emane koer jääb tühjaks, on isase koera omanikul õigus valida, kas ta tagastab osa paaritustasust või osutab emase koera järgmisel jooksuajal tasuta paaritamisteenuse. Vastav kokkulepe tuleb teha kirjalikult ning see peab olema kirja pandud paarituslepingusse enne paarituse toimumist. Tasuta paarituse kohustus kaob isase koera surma või omaniku vahetusega või emase koera surmaga. Juhul kui on võimalik tõestada (sperma analüüs), et isane koer oli paarituse ajal steriilne, siis tuleb emase koera omanikule paaritustasu tagasi maksta.

KUNSTLIK VILJASTAMINE

13. Koerad peaksid olema võimelised viljastuma loomulikul teel. Kunstlikku viljastamist ei tohi teha koertele, kes pole enne loomulikul viisil sünnitanud. Erandid on lubatud riiklike koerteorganisatsioonide loal, kui eesmärgiks on parandada tõu tervist, emase koera heaolu või säilitada ja suurendada tõu genofondi. Juhul kui emast koera on vaja kunstlikult viljastada, peab isaselt koeralt spermat võttev veterinaararst andma organisatsioonile, kelle poolt peetavasse tõuraamatusse tuleb

pesakond registreeritakse, kirjaliku tõendi selle kohta, et värske või külmutatud sperma on saadud just kokkulepitud koeralt.

Lisaks peab isase koera vahendaja andma emase koera omanikule tasuta artiklis 8 (a-g) loetletud dokumendid.

Sperma võtmise ja viljastamise kulud katab emase koera omanik. Viljastamist teostav veterinaar peab kinnitama tõuraamatut pidavale organisatsioonile, et emane koer on kunstlikult seemendatud just kokkulepitud isase koera spermaga. Tõendil peab olema ära näidatud viljastamise aeg ja koht, emase koera nimi ja tõuraamatu registreerimisnumber ning emase koera omaniku nimi ja aadress. Isase koera omanik peab andma emase koera omanikule lisaks veterinaararsti tõendile allkirjastatud paarituslepingu.

ARETUSÕIGUSTE ÜLEANDMINE – RENDIKOKKULEPPED

14. Reeglina loetakse pesakonna kasvatajaks inimest, kellele kuulub emane koer paarituse hetkel.

Õigus kasutada emast või isast koera aretuseks võidakse anda lepinguga üle kolmandatele isikutele.

On nõutav, et selline aretusõiguste üleminek või rendilepe on kokku lepitud ja kirja pandud enne paaritust.

Aretusõiguste üleandmise kirjalik kokkulepe peab olema õigeaegselt esitatud tõuraamatut pidavale organisatsioonile ja vajadusel ka tõuorganisatsioonile.

Rendilepe peab olema lisatud pesakonna registreerimise taotlusele.

Sellel peavad olema selgelt välja toodud mõlema lepingulise osapoolle õigused ja kohustused.

Emase koera rentijat peetakse nende reeglite kohaselt emase omanikuks poegimise hetkest kuni pesakonna võõrutamiseni.

PÕHITÕED

15. Puhtatõuliste sama tõugu koerte kutsikaid, kellel on FCI poolt tunnustatud tõutunnistused ilma igasuguste vastuväidete või piiranguteta riikliku kennelorganisatsiooni poolt, **s.t. ilma eriregistri piiranguta, mis keelab nende kasutamise tõuaretuseks**, peetakse puhtatõulisteks kutsikateks ja neile väljastatakse FCI poolt tunnustatud tõutunnistus.

Piirangutega eriregistri registreeringu võib tühistada ainult riiklik kennelorganisatsioon, kes on selle piirangu kehtestanud.

Reeglina tuleb kutsikad müüa ja üle anda eraisikule, kelle nimele väljastatakse väljaveo registreerimistunnistus.

16. FCI poolt tunnustatud tõutunnistused tõendavad pigem kutsikate päritolu kui registreeritud koera kvaliteeti.

PESAKONNA REGISTREERIMINE TÕURAAMATUSSE

17. Kui ei ole teisiti kokku lepitud, saab tiine emase uuest omanikust automaatselt ka oodatava pesakonna kasvataja.
18. Iga koer, kes on aretatud ja registreeritud FCI liikmes- või partnerriigis peab olema varustatud püsiva ja võltsimiskindla märgistusega, mis peab olema märgitud ka tõutunnistusele.
- Kui viiakse läbi vanemate kontroll, tuleb kasutada rahvusvahelisi standardseid märkeid ja tulemused peavad olema saadaval riikliku kennelorganisatsiooni registris.
- Kui kontrollitakse koerte DNA-d, peab see olema tähistatud koera märgistusega (kiip või tätoveering).
- Põhimõtteliselt registreeritakse pesakond selle riigi registrisse, kus elab ametlikult emase koera omanik. Pesakond hakkab kandma emase koera omaniku kennelnime. Kui kennelnime omanik kolib (määramata) ajaks mõnesse teise FCI liikmesriiki, võib ta ise otsustada, kas ka kennelnimi õigeaegselt enne pesakonna sündi üle viia. Omanik peab ülekandmist taotlema uue elukohariigi kennelorganisatsioonilt ja see organisatsioon peab omakorda informeerima FCI-d. Mis puudutab kennelnime üleviimist, siis nime omanikul on õigus tegeleda aretustegevusega ainult riigis, kuhu tema kennelnimi on üle kantud.
- Erandeid võidakse teha olukorras, kui koerte kasvataja elab riigis, milles ei ole FCI poolt tunnustatud tõuregistris. Sellisel juhul võib aretaja registreerida pesakonna riigis, milles peetakse FCI poolt tunnustatud tõuregistris.

Kasvataja peab registreerima kõik puhtatõulise pesakonna kutsikad. Pesakond tuleb registreerida terviklikult ja korraga, s.t. registreerida tuleb kõik kutsikad, keda registreerimistaotluse sisseandmise kuupäeval kasvatatakse.

Tõutunnistused, mis on oma olemuselt sünnitunnistused, tuleb väljastada ainult õige vanemaluse korral. Tavaliselt paaritatakse emast koera ühe pesakonna saamiseks vaid ühe isasega. Kõrvalekallete korral on kennelorganisatsioonid kohustatud tuvastama kasvataja kulul vanemluse DNA-testiga.

LIIKMESRIIKIDE TÕUARETUSREEGLID

19. FCI liikmes- ja partnermaade aretusreeglid võivad olla oma nõuete poolest FCI eeskirjadest karmimad, kuid need ei tohi olla FCI reeglitega konfliktis.

KOKKUVÕTE

20. Käesolevad, 1979. aastal vastu võetud FCI rahvusvahelised aretusreeglid on ülimuslikud 1934. aastal vastu võetud Monaco rahvusvaheliste aretusreeglite suhtes. Kui teksti seaduslikul tõlgendamisel tekib eriarvamusi, on lähtutakse käesoleva dokumendi saksakeelsest versioonist

- Vastu võetud FCI peaassambleel 11. ja 12. juunil 1979. a. Bernis.
- Tõlgitud ingliskeelse versiooni järgi, mis kinnitatud 22. jaanuaril 1990. a.

Rasvases ja kaldkirjas esitatud lõigud võttis FCI peakomitee vastu 2013. aasta veebruaris Madridis. Kõik parandused jõustuvad viivitamatult.